მასწავლებლის
პროფესიული სტანდარტი

მუსიკა

(საბაზო და საშუალო საფეხური)

2008 წელი

(პირველი რედაქცია)

საბაზო ან/და საშუალო საფეხურის მუსიკის მასწავლებლის პროფესიული უნარ-ჩვევები

მიმართულება: პრაქტიკული უნარ-ჩვევები და იდეების გამოხატვა

სიმღერა (რომელიმე ხმის პარტიის ცოდნა და სწავლება);

ერთ ან რამდენიმე საკრავზე დაკვრა (აკომპანემენტი);

ცეკვის დადგმა, ილეთების ჩვენება;

გუნდის, ანსამბლის ხელმძღვანელობა (დირიჟორობა) (რეპერტუარის შერჩევა, სწავლება, შესრულება);

მუსიკალური ღონისძიებების, მათ შორის, მუსიკალური სპექტაკლის, კონცერტის, მეჯლისის ორგანიზება;

იმპროვიზაცია (ხმით; მუსიკალურ საკრავზე დაკვრის, ცეკვის, ღონისძიების მსვლელობის დროს; ტექსტის შერჩევა მელოდიისათვის; მუსიკის შერჩევა პოეტური ტექსტისათვის);

წარმოდგენის, სპექტაკლის მუსიკალური გაფორმება (მუსიკალური რეჟისურა), ჩანაწერით, ცოცხალი შესრულებით;

სანოტო სისტემის გამოყენება (სიმღერის, დაკვრის, მუსიკალური ნაწარმოების მოსმენისა და ანალიზის, მუსიკის ჩაწერის, მელოდიის ძირითადი ფუნქციებით ჰარმონიზაციის დროს);

საინფორმაციო-საკომუნიკაციო ტექნოლოგიების (ინტერნეტი, მუსიკალურ-კომპიუტერული პროგრამები) და აპარატურის (მაგნიტოფონი, დიქტოფონი, ფოტო-, ვიდეო-, ტელეაპარატურა, კომპიუტერი, მობილური ტელეფონი), გამოყენება (რიტმულ-ინტონაციური სავარჯიშოების, მუსიკალური კომპოზიციის შესრულების დროს; სხვადასხვა სახის ჩანაწერის დემონსტრაციისთვის, მიღწეული შემოქმედებითი შედეგის აუდიო, ვიდეო და ფოტო ფაილებით დასაფიქსირებლად, რესურსების მოსაძიებლად).

მიმართულება: კომუნიკაცია და ინტერპრეტაცია

კლასიკური მუსიკის ქრესტომათიული ნიმუშების ამოცნობა, ამ ნაწარმოებების მუსიკალურ-თემატური მასალის გადმოცემა სხვადასხვა ხერხით (სიმღერა, დაკვრა) და მათი ზოგადი დახასიათება (სახელწოდება, ავტორი, ეპოქა, ჟანრი, სტილი);

მოსმენილი მუსიკალური ნაწარმოების სმენითი ანალიზი, დახასიათება (ეპოქა, ჟანრი, სტილი, ფორმა, გამომსახველობითი საშუალებები);

მუსიკალური ნაწარმოების შესრულების შეფასება; სხვადასხვა ინტერპრეტაციის შედარება;

ქალაქის/ რაიონის კულტურული ცხოვრების მიმოხილვა;

მუსიკალური ტერმინოლოგიის გამოყენება საუბრის დროს.

მიმართულება: მუსიკალური ნაწარმოების აღქმა კონტექსტში

სხვადასხვა ეპოქისა და ჟანრის მუსიკალურ ნაწარმოებებს შორის არსებულ მსგავსება-განსხვავებებზე მსჯელობა;

ერთი და იგივე ეპოქის ხელოვნების სხვადასხვა დარგის ნაწარმოებებს შორის პარალელის გავლება.

საბაზო ან/და საშუალო საფეხურის მუსიკის მასწავლებლის პროფესიული ცოდნა

სასიმღერო რეპერტუარი

ერთხმიანი, ორხმიანი, სამხმიანი სიმღერები;

ხალხური, კლასიკური, თანამედროვე რეპერტუარი.

საცეკვაო რეპერტუარი

ქართული, ისტორიულ-ყოფითი (ვალსი, მენუეტი, პოლკა, მაზური), სხვადასხვა ხალხთა ცეკვები.

მუსიკის თეორია

მუსიკალური ანბანი (სანოტო სისტემა, მუსიკალური ენის ელემენტები, ძირითადი მუსიკალური ტერმინები და ა.შ.);

ჰარმონიის საკითხები (მაჟორულ-მინორული სისტემა, ძირითადი ფუნქციები, მელოდიის ჰარმონიზაცია);

ფორმის ანალიზის საკითხები (ერთ-, ორ-, სამნაწილიანი ფორმები, რონდო, კუპლეტური, ვარიაციული, სონატური ფორმები);

საკრავთმცოდნეობის საკითხები (ბგერის მიღება სხვადასხვა საკრავზე, სპეციფიკური საშემსრულებლო ხერხები (ფლაჟოლეტი, პიციკატო და სხვ.), საორკესტრო ჯგუფები.

მუსიკის ისტორია

სხვადასხვა ეპოქის (ბაროკო, კლასიციზმი, რომანტიზმი, იმპრესიონიზმი და სხვ.) მუსიკალური ხელოვნება;

მუსიკალური ხელოვნების ძირითადი ჟანრები, მათი წარმოშობა და განვითარების გზა;

მუსიკალური ხელოვნების გამოჩენილი წარმომადგენლები (შემოქმედებითი პორტრეტი), ცნობილი მუსიკალური ნაწარმოებები (შექმნის ისტორია, ლიტერატურული პირველწყარო, ისტორიული კონტექსტი);

მუსიკის როლი ხელოვნების სხვა დარგებში (თეატრი, კინო).

ქართული მუსიკა

ქართული მუსიკის ისტორია, მისი ძირითადი მიმართულებები (ხალხური მუსიკა, პროფესიული მუსიკა), ჟანრები (ქალაქური სიმღერა, საესტრადო მუსიკა), წარმომადგენლები, ნაწარმოებები; ქართული მუსიკის დამახასიათებელი თავისებურებები;

პარალელები ქართული ხელოვნების სხვა დარგებთან.

საშემსრულებლო ხელოვნება

მუსიკალური ნაწარმოების შესრულების თავისებურებები;

მამაკაცთა და ქალთა ხმები;

მუსიკალური კოლექტივის სახეები (გუნდი, ანსამბლი, ორკესტრი, საოპერო, საბალეტო დასი);

მსოფლიოს გამოჩენილი მუსიკოს-შემსრულებლები, მუსიკალური, მუსიკალურ-თეატრალური კოლექტივები;

ქართული საშემსრულებლო ხელოვნება (სამგალობლო სკოლები, მომღერალი ოჯახები, საშემსრულებლო კოლექტივები, საშემსრულებლო სკოლები, ცნობილი მუსიკოს-შემსრულებლები).

მუსიკოსის პროფესია

კომპოზიტორი, დირიჟორი, მუსიკოს-შემსრულებელი, მუსიკისმცოდნე, პედაგოგი, მუსიკასთან დაკავშირებული სხვა პროფესიები.

სწავლების მეთოდები

მოსწავლეზე და შედეგზე ორიენტირებული სასწავლო პროცესის დაგეგმვა:

სტანდარტის მოთხოვნების გათვალისწინებით საგაკვეთილო მიზნების განსაზღვრა; დასახული მიზნების შესაბამისი, სხვადასხვა ტიპისა და სირთულის მქონე დავალებების შერჩევა ან შედგენა ცოდნის ათვისების პირველ (წვდომა-გაგება), მეორე (გავარჯიშება), თუ მესამე (დაუფლება) დონისთვის;

სტანდარტის მოთხოვნების გათვალისწინებით გრძელვადიანი სასწავლო პროცესის დაგეგმვა:

გრძელვადიანი მიზნის განსაზღვრა;

ამ მიზნის განხორციელებისთვის საჭირო უნარ-ჩვევების (პრაქტიკული, საინტერპრეტაციო, ანალიზის, კვლევის, საპრეზენტაციო, საკომუნიკაციო და სხვ.) დადგენა;

შუალედური და მოკლევადიანი მიზნების განსაზღვრა;

შესაბამისი ტიპისა და სირთულის სავარჯიშოების შერჩევა და შედგენა ცოდნის ათვისების პირველ (წვდომა-გაგება), მეორე (გავარჯიშება), თუ მესამე (დაუფლება) დონისთვის, რათა მოსწავლეები ეტაპობრივად მოემზადონ დასახული გრძელვადიანი მიზნის განსახორციელებლად;

სტანდარტის მოთხოვნების შესაბამისი ჯგუფური აქტივობების დაგეგმვა მაგ., კონცერტი, მეჯლისი, პროექტი, წარმოდგენა, აქტივობა საინფორმაციო-საკომუნიკაციო ტექნოლოგიების გამოყენებით): მიზნების განსაზღვრა, სხვა საგნებთან კავშირის დადგენა, მიზნების შესაბამისი იდეის/თემის და დავალების შერჩევა, მონაწილეთა რაოდენობის და ფუნქციების განსაზღვრა, განხორციელების ეტაპების, გზების და საშუალებების განსაზღვრა;

გაკვეთილისთვის შერჩეული სავარჯიშოების/დავალებების გასახორციელებლად საჭირო დროის განსაზღვრა, თითოეული აქტივობის მსვლელობის ეტაპების დაგეგმვა და სწავლების ორგანიზების სათანადო ფორმების შერჩევა: ჯგუფური, წყვილური, ინდივიდუალური, მთელი კლასის მონაწილეობით მუშაობა; შეფასების მიზნებისა და სტრატეგიების განსაზღვრა.

შედეგზე და მოსწავლეზე ორიენტირებული საგაკვეთილო პროცესის წარმართვა:

გაკვეთილის ჩატარება გეგმის მიხედვით;

ისეთი ხერხების გამოყენება, რომლებიც ხელს უწყობს მოსწავლეთა მოტივირებას გასაცნობი მასალის მიმართ: მასალის შერჩევისას მოსწავლეთა შესაძლებობისა და ინტერესების გათვალისწინება, წინმსწრები სამოტივაციო აქტივობების შემუშავება – ვარაუდების გამოთქმა, მოსწავლის პირად გამოცდილებასთან დაკავშირება, მოსწავლის ცოდნის გააქტიურება, საინტერესო ამოცანების დასმა, აზრის გამოთქმისა და მსჯელობის წახალისება და სხვა;

მოსწავლეთა მოტივირება პრაქტიკულ აქტივობაში ჩასაბმელად: მოსწავლის ინტერესებთან და პირად გამოცდილებასთან დაკავშირებული თემების/ საკითხების შერჩევა, თვითგამოხატვის საშუალების მიცემა, არჩევანის (შესასრულებელი ნაწარმოები, ჟანრი, თემატიკა, და სხვა) საშუალების მიცემა, საინტერესო დავალებების შეთავაზება და სხვა;

მოსწავლეებისათვის ამოცანების/პრობლემების დამოუკიდებლად გადაჭრის უნარ-ჩვევების განვითარება, მათი სათანადო სტრატეგიებით აღჭურვა: მიზნის განსაზღვრა, იდეების გენერაცია-დახარისხება, დაგეგმვა, მუსიკალურ-გამომსახველობით ხერხებზე დაკვირვება, საჭირო მასალის თავმოყრა / მოძიება, ჩანაწერის, გეგმის შექმნა მომავალი ღონისძიებისთვის თვითშეფასება/ თანაშეფასების, მეწყვილესთან აზრის გაცვლის, ურთიერთდახმარების გზით და სხვა;

ისეთი ხერხების გამოყენება, რომლებიც უზრუნველყოფს თითოეული მოსწავლის ჩაბმას საკლასო აქტივობებში: დიფერენცირებული მოთხოვნების წაყენება მოსწავლეთა შესაძლებლობების გათვალისწინებით, სხვადასხვა ტიპის და სირთულის ამოცანების დასმა, კლასში პასუხების/მოსაზრებების შედარება-გაანალიზების ხელშეწყობა, საკამათო საკითხებზე დისკუსიის წახალისება და სხვა;

შედეგების დამოუკიდებლად გაუმჯობესების ხელშეწყობა: მოსწავლეთა ჩართვა შეფასების კრიტერიუმების შემუშავების, თვითშეფასების და თანაშეფასების პროცესში, ხელშეწყობა, რომ მათ დამოუკიდებლად განსაზღვრონ სწავლასთან დაკავშირებული პრობლემები, საკუთარი სუსტი და ძლიერი მხარეები, აღმოფხვრან ხარვეზები, მოიძიონ პრობლემათა გადაჭრის გზები და სხვა;

დავალების ინსტრუქციის ნათლად ჩამოყალიბება.

შეფასების მრავალფეროვანი მეთოდების გამოყენება შედეგზე და მოსწავლეზე ორიენტირებული სასწავლო პროცესის უზრუნველსაყოფად:

განმავითარებელი შეფასების გამოყენება მოსწავლეთა შედეგების გაუმჯობესების მიზნით: მდგომარეობის შემოწმება ცოდნის ათვისების სამივე დონეზე (I. ოპერაციის წვდომა; II. ოპერაციის გავარჯიშება; III. ოპერაციის დაუფლება), კონკრეტული პრობლემების წარმომშობი მიზეზების გამოვლენა და სათანადო აქტივობების დაგეგმვა მათ აღმოსაფხვრელად;

განმსაზღვრელი შეფასების გამოყენება ცოდნის ათვისების მესამე დონეზე;

სასწავლო მიზნებისა და შეფასების სტრატეგიების ურთიერთშეთანხმება: მიზნების შესაბამისი შეფასების კრიტერიუმების და ხერხების შერჩევა/შემუშავება, კომპლექსური დავალებების შესაფასებლად სათანადო კრიტერიუმების სქემების (რუბრიკების) შემუშავება და თითოეულის წონის განსაზღვრა დასახული პრიორიტეტული მიზნების გათვალისწინებით;

შეფასების წარმოება მოსწავლეთა მრავალმხრივი განვითარების უზრუნველსაყოფად: სასწავლო პროცესში მრავალფეროვანი კრიტერიუმების შერჩევა-შემუშავება (შემოქმედებითობა, თანამშრომლობის უნარი, ორგანიზებულობა და სხვა).